

Żyjemy w azbestzie

Artykuł do gazety lokalnej w Kędzierzynie–Koźlu

Azbest znany jest ludzkości od kilku tysięcy lat. Nazwa ta wywodzi się z języka greckiego i oznacza "niewygasający". Starożytni Grecy stosowali go bowiem do wyrobu knotów w lampach oliwnych. Jego szerokie stosowanie rozpoczęło się w wyniku rewolucji przemysłowej w ostatnich 100 latach.

Azbest stosowano w wyrobach budowlanych powszechnego użycia: eternit, czyli płyty faliste azbestowo–cementowe o zawartości 10–13% azbestu do pokryć dachowych, płyty prasowane – płaskie i faliste elewacyjne o zbliżonej zawartości azbestu (KARO; Acekol; Kolorys), płytki podłogowe, materiały izolacyjne i ognioodporne. Na terenie naszego kraju znajduje się 15,5 mln ton wyrobów zawierających azbest, w tym głównie w płytach azbestowo-cementowych (elewacje budynków i dachy).

Szacujemy, że ok. 60.000 m² elewacji budynków w Kędzierzynie–Koźlu wykonano w technologiach zawierających azbest.

Chorobotwórcze działanie azbestu na nasze zdrowie jest wynikiem wdychania włókien azbestowych zawieszonych w powietrzu. Istotną rolę możliwości zachorowania na tę chorobę ma palenie tytoniu (ryzyko zwiększone 10–krotnie). Dla uniknięcia groźby chorób, organizm nie powinien być ekspozycja na powietrze "znacznie" zanieczyszczone tymi pyłami. Są one nieusuwalne z organizmu, głęboko penetrują aparat oddechowy i mogą powodować trwałe w nim szkody, w tym: zwłóknienie płuc – azbestozę, choroby nowotworowe jak rak oskrzela i międzybłoniak.

Należy jednak podkreślić, że choroby te występują głównie u osób, które mają lub miały do czynienia z azbestem "zawodowo" (zakłady pracy gdzie wytwarzano wyroby azbestowe); nie stwierdzono tej choroby u osób, które np. mieszkają w budynku gdzie elewacja została wykonana z płyt zawierających azbest. Jednocześnie nie znaczy to, że problem azbestu "sam się rozwiąże"; prędzej czy później zmuszeni będziemy do usunięcia azbestu z naszego otoczenia... uważamy, że lepiej "prędzej".

PROGRAM USUWANIA AZBESTU

Rada Ministrów zaakceptowała "Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski".

Najważniejszym aktem prawnym jest Ustawa z 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (DZ.U z 2004 nr 3 poz.20).

Usuwanie dużych ilości wyrobów zawierających azbest jest procesem długotrwałym i wymagającym znacznych nakładów finansowych, dlatego w projekcie programu założono 30 letni (2003–2032) okres realizacji tego zadania.

Program ma być elementem krajowego planu gospodarki odpadami, w tym niebezpiecznymi, oraz programów ochrony

środowiska na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Celem programu jest:

- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających ten surowiec;
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski, wywołanych stosowaniem azbestu;
- sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska;
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, stosowanych w Unii Europejskiej.

OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELA

Właściciel obiektu (użytkownik wieczysty lub zarządca) zobowiązany jest do dokonania oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest (Rozporządzenie MG, PiPS z dnia 2 kwietnia 2004 roku Dz.U. z 2004 nr71 poz.649). W przypadku gdy taka ocena wypadnie negatywnie należy przystąpić do zabezpieczenia lub usunięcia wyrobów zawierających azbest. Dodatkowo w przypadku planowanych remontów w budynku należy te wyroby usunąć lub w odpowiedni sposób zabezpieczyć. Ryzyko uwolnienia do powietrza pyłów azbestu występuje głównie poprzez nawet nieświadome uszkodzenie mechaniczne wspomnianych wyrobów podczas adaptacji, remontów i modernizacji, lub usuwanie i próby zabezpieczenia tych wyrobów w niewłaściwy sposób. Z tego powodu nad pracami związanymi z usuwaniem azbestu konieczny jest właściwy nadzór odpowiednich służb (ochrona środowiska i nadzór budowlany), a firmy wykonujące takie prace muszą mieć odpowiednie zezwolenia.

Informacje na temat sposobu usuwania i zabezpieczania wyrobów zawierających azbest prześlemy w kolejnym artykule.